

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет землепорядкування та туризму

Кафедра землеустрою

МЕТОДИ ОЦІНКИ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ

Силабус навчального курсу
ОНП доктора філософії спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»

ВИКЛАДАЧ

Костишин

Олександра Олександрівна

Електронна
пошта:

kostushn@ukr.net

Телефон:
(робочий)

+38 (032) 224-29-61
каб. 163

Костишин Олександра Олександрівна к.е.н., доцент кафедри землеустрою Львівського національного університету природокористування.

Викладач з 16-річним досвідом, автор та співавтор понад 60 наукових статей, 4 наукових монографій, 2 навчальних посібників та понад 80 навчально-методичних розробок.

Читає курси: «Основи просторового і містобудівного планування», «Сертифікація і стандартизація», «Методологія і методика наукових досліджень». Наукові інтереси: просторове планування території; підходи до оцінки екологічної стабільності території; напрями раціонального використання та охорони земельних ресурсів, проблеми використання порушених земель.

Коротка анотація до курсу. Навчальна дисципліна «Методи оцінки та прогнозування використання земель» є вибірковою навчальною дисципліною професійного спрямування, що належить до циклу професійної підготовки за РВО Доктор філософії (PhD) спеціальності 193 Геодезія та землеустрій очна (денна, заочна), яка викладається в 4 семестрі в обсязі 120 годин 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Підсумковий контроль – залік в кінці четвертого семестру.

Обсяг курсу – 40 годин аудиторних занять, з них 20 годин лекцій, 20 годин практичних занять, 50 години самостійної роботи, 30 годин - іспит (4-й сем)

Пререквізити курсу – «Моніторинг земельних відносин», «Оцінка земель, нерухомого майна та аналіз ринку»

Постреквізити курсу – Педагогічна практика

Метою викладання навчальної дисципліни «Методи оцінки та прогнозування використання земель» є опанування здобувачами ступеня доктора філософії (аспірантами) підходів і прийомів, отримання навиків, необхідних для успішного проведення глибоких і системних наукових досліджень, висвітлення їх результатів з оцінки та прогнозування використання земельних ресурсів, що є актуальним сьогодні в системі формування адміністративно-територіальних утворень.

Основними завданнями вивчення дисципліни є засвоєння аспірантами знань і умінь, що забезпечать здатність організувати процес дослідження, опрацьовувати аналітичну інформацію, узагальнювати й оприлюднювати результати наукових досліджень.

У результаті навчання здобувач ступеня доктора філософії набуде компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК) Здатність ідентифікувати і вирішувати комплексні проблеми професійної та/або інноваційно-дослідницької діяльності, використовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, продукувати нові наукові ідеї, проводити самостійні оригінальні дослідження, результати яких мають теоретичну та практичну цінність, здійснювати науково-педагогічну діяльність.

Загальних:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, критичного аналізу та синтезу інформації, генерування інноваційних ідей і застосування евристичних методів до вирішення складних завдань.

ЗК7. Здатність самонавчатись та самовдосконалюватись у процесі здійснення своєї професійної діяльності

Фахових:

ФК1. Здатність до критичного осмислення проблем та стратегічних напрямів у професійній дослідницькій діяльності за спеціальністю на засадах міждисциплінарного підходу.

ФК2. Здатність оперувати основними нормативно-правовими актами, довідковими матеріалами, чинними стандартами, технічними умовами, інструкціями та іншими нормативно-розпорядчими документами, фаховим понятійно-категоріальним апаратом та методологічним інструментарієм при проведенні досліджень за спеціальністю.

ФК4. Здатність аналізувати і враховувати вплив соціо-економіко-екологічних явищ і процесів у суспільстві на реалізацію наукових рішень щодо стратегії сталого розвитку землекористування.

Будуть набуті **програмні результати** навчання, які передбачають навиків і здатності:

ПРН1. Демонструвати знання сутності сфери і рівня професійної діяльності, генезису розвитку наукової думки, сучасних методів проведення досліджень та адаптувати їх для розв'язання конкретних наукових завдань.

ПРН2. Демонструвати здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу, ґрунтовні знання теорії та новітніх технологій зі спеціальності, що охоплюють концептуальні засади розвитку, сформовані вітчизняними й зарубіжними науковими школами, вміння їх застосовувати та генерувати власні наукові ідеї для забезпечення сталого землекористування.

ПРН4. Демонструвати навички застосування сучасних інструментів та технологій пошуку, опрацювання та аналізу необхідної інформації з різних джерел, критично її оцінювати і формувати технічні рішення в суспільному, соціальному, економічному, екологічному контексті, управлінні науковими проєктами.

ПРН5. Планувати і виконувати теоретико-прикладні та/або експериментальні дослідження з геодезії, землеустрою, кадастру й дотичних міждисциплінарних напрямів із використанням сучасного інструментарію.

ПРН6. Систематизувати та інтегрувати сукупність знань, отриманих у ході міждисциплінарного дослідження для вирішення теоретико-прикладних завдань.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни «Методи оцінки та прогнозування використання земель»» відбувається у формі навчальних аудиторних занять, під час яких аспіранти отримують необхідні знання (лекції, практичні заняття, консультацій) та виконання самостійної роботи в поза аудиторний час.

Вкладанні лекційного матеріалу відбувається у формі лекцій-бесід і лекцій-візуалізації. Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дає змогу привернути увагу слухачів до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу. Лекція-візуалізація – візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядають технічними засобами навчання.

При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як виконання індивідуального завдання та дискусія.

Передбачено за необхідності проведення лекцій і практичних занять з використанням дистанційних методів навчання.

Консультації здійснюються у відведений для цього час, який доводиться до аспірантів на початку семестру. Вони, зокрема, використовуються для презентації виконаних аспірантами завдань у разі їх відсутності на заняттях.

Самостійна робота передбачає виконання завдань практичного характеру, передбачених програмою курсу, що не завершені чи не можуть бути виконані в рамках аудиторних занять, самостійне вивчення окремих питань.

Аспіранти працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання, виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими індивідуально. Програмою передбачено виконання завдань, пов'язаних з темою дисертації аспірантів.

Аспіранти повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Відпрацювання пропущених занять здійснюється згідно з «Положенням про порядок відпрацювання студентами Львівського національного аграрного університету пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять». Аспіранти представляють опрацьований практичний матеріал (виконане завдання) з відповідної теми.

Організація навчального процесу передбачає дотримання вимог академічної доброчесності. Письмові роботи аспірантів повинні відображати їх власні міркування, результати здійснених ними досліджень. Порушеннями академічної доброчесності під час вивчення дисципліни вважаються: академічний плагіат, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі аспірантів є підставою для її незарахування викладачем.

ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретичні основи методів оцінки та прогнозування використання земель

Питання оцінки ресурсного потенціалу на основі прогнозування використання території з урахуванням нормативної грошової, кадастрової вартості, величини ренти. Застосовування економічної категорії «ресурсний потенціал». Форми, етапи і завдання методів оцінки та прогнозування використання земель.

Тема 2. Місце оцінки та прогнозування використання земель в системі управління земельними ресурсами

Кількісна і якісна характеристика структурних складових земельно ресурсного потенціалу. Інтенсифікація сільськогосподарської діяльності. Кадастрова оцінка земель сільськогосподарського призначення, як пріоритетний напрям у системі управління земельними ресурсами.

Тема 3. Прогнозний пошук і прогнозування з використанням оцінки земель

Логіка прогнозного пошуку. Моделі, що застосовуються при прогнозуванні. Модель динамічного міжгалузевого балансу. Економетричні макроекономічні моделі прогнозування. Модель народногосподарської динаміки.

Тема 4. Система соціально-економічного прогнозування

Теоретичні аспекти соціально-економічного прогнозування як превентивного інструменту зміцнення економічної безпеки держав. Прогнозування соціального розвитку та рівня життя населення. Демографічні прогнози.

Тема 5. Інформаційне забезпечення методів оцінки та прогнозування використання земельних ресурсів

Види інформації, необхідної для оцінки та прогнозування земельних ресурсів. Роль землеустрою, кадастру і моніторингу земель в інформаційному забезпеченні

прогнозування використання земельних ресурсів Інформаційне забезпечення ефективного використання і оцінки земель.

Тема 6. Сучасні методи оцінки і прогнозування використання земельних ресурсів

Класифікація і зміст методів прогнозування земель. Методи ескраполяції. Методи моделювання Прогнозування площі земельних угідь за допомогою методів найменших квадратів (прогнозна екстраполяція). Методи моделювання з використанням даних оцінки земель.

Тема 7. Верифікація результатів прогнозування

Поняття верифікації та параметри якості прогнозу Оцінка результатів прогнозування з врахуванням даних оцінки земель. Етапи формування критеріїв верифікації

Тема 8. Використання результатів методів оцінки та прогнозування

Прогнозування в системі державного регулювання земельних відносин. Керування за системою «Прогноз-програма-план». Система прогнозування економічного і соціального розвитку в адміністративно-територіальних утвореннях.

ПРОГРАМА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ теми	Тема. Питання, що опрацьовуються	Кількість годин
1	Теоретичні основи методів оцінки та прогнозування використання земель Питання оцінки ресурсного потенціалу на основі прогнозування використання території з урахуванням нормативної грошової, кадастрової вартості, величини ренти. Застосовування економічної категорії "ресурсний потенціал". Форми, етапи і завдання методів оцінки та прогнозування використання земель	2
2	Місце оцінки та прогнозування використання земель в системі управління земельними ресурсами Кількісна і якісна характеристика структурних складових земельно ресурсного потенціалу. Інтенсифікації сільськогосподарської діяльності. Кадастрова оцінка земель сільськогосподарського призначення, як пріоритетний напрям у системі управління земельними ресурсами	4
3	Прогнозний пошук і прогнозування з використанням оцінки земель Логіка прогнозного пошуку. Моделі, що застосовуються при прогнозуванні. Модель динамічного міжгалузевого балансу. Економетричні макроекономічні моделі прогнозування.	2

	Моделі, що складаються з одного рівняння. Моделі, що складаються із системи рівнянь.	
4	Система соціально-економічного прогнозування Модель прогнозування чисельності населення. Прогнозування параметрів руху населення. Складові наукового передбачення	2
5	Інформаційне забезпечення методів оцінки і прогнозування використання земельних ресурсів Сучасний стан інформаційного забезпечення землекористування. Види інформації, необхідної для оцінки земель і прогнозування земельних ресурсів. Розвиток геоінформаційного забезпечення земельноінформаційної системи. Інформаційне забезпечення ефективного використання земель.	2
6	Сучасні методи прогнозування використання земельних ресурсів і об'єктів нерухомості Класифікація і зміст методів прогнозування земель. Методи ескраполяції. Методи моделювання. Прогнозування площі земельних угідь за допомогою методів найменших квадратів (прогнозна екстраполяція). Методи математичного моделювання з використанням даних оцінки земель. Методи регресійного і кореляційного аналізу.	4
7	Верифікація результатів прогнозування Оцінка результатів прогнозування. Етапи формування критеріїв верифікації. Вимоги до критерію і процедури верифікації прогнозу. Оцінка невиправданого прогнозу	2
8	Використання результатів методів оцінки та прогнозування Галузі прогнозування при розробці програм. Прогнозування ціни земель сільськогосподарського призначення в Україні	2

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Рік підготовки 2 Семестр 3						Рік підготовки 2 Семестр 3					
Тема 1.	14	2	2			10	14	2	2			10
Тема 2.	18	4	4			10	18	4	4			10
Тема 3.	14	2	2			10	14	2	2			10

Тема 4.	14	2	2			10	14	2	2			10
Тема 5.	14	2	2			10	14	2	2			10
Тема 6.	18	4	4			10	18	4	4			10
Тема 7.	14	2	2			10	14	2	2			10
Тема 8.	14	2	2			10	14	2	2			10
Усього	120	20	20			80	120	20	20			80

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Для перевірки рівня засвоєння аспірантами матеріалу з наведеної дисципліни та сформованості в них компетентностей застосовується комплекс методів контролю:

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне).
2. Перевірка виконаних в аудиторії та поза аудиторією робіт (підготовлених відповідей, виконання практичної роботи, рішення професійних завдань).

Контроль здійснюється з дотриманням принципів: індивідуальний характер перевірки та оцінювання знань, систематичність, об'єктивність, умотивованість оцінок, вимогливість, єдність вимог.

Види контролю: поточний контроль, семестрова атестація (залік).

Результати навчальної діяльності оцінюються за 100-бальною шкалою. Залік виставляється за умови отримання 60 і більше балів як результату підсумку балів за засвоєння окремих тем дисципліни:

Розподіл балів, які отримують аспіранти

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
10	20	10	10	10	20	10	10	

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література:

1. Грабовецький Б.Є. Економічне прогнозування та планування: навч. посібник / Б.Є. Грабовецький. – К.: ЦУЛ, 2003. – С. 8–11, 14–20.
2. Костишин О.О., Смолярчук М.В., Стойко Н.Є. Основи просторового та містобудівного планування: навч. посібник. Львів, 2022. Ч. I. 139 с.

3. Оцінка і прогноз якості земель: навч. посібник / Булигін С.Ю., Барвінський А.В., Ачасова А.О., Ачасов А.Б.- Харків: ХНАУ, 2008.-237с.
4. Присенко Г.В. Прогнозування соціально-економічних процесів: навч. посібник / Г.В. Присенко, Є.І. Равікович. – К.: КНЕУ, 2005. – 380 с.
5. Саати Т. Приняття рішень. Метод аналізу ієрархій / Саати Т. – М.: Радіо і зв'язь. – 1993. – 278 с <https://msn.khnu.km.ua/mod/page/view.php?id=111401>
6. Третяк А. М. Склад, структура та зміст «Програми використання і охорони земель та інших природних ресурсів на територіях об'єднаних територіальних громад» на прикладі Деснянської об'єднаної територіальної громади Козелецького району Чернігівської області : [монографія] / А. М. Третяк, В. М. Третяк, В. О. Леонець, Н. А. Третяк, Н. О. Капінос. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС. – 2016. – 110 с.
7. Третяк А.М., Другак В.М., Гунько Л.А., Гетманьчик І.П. Землевпорядне проектування: організація території сільськогосподарських підприємств методом еколого-ландшафтного землеустрою / Навчальний посібник – Херсон: Олді-плюс, 2014 – 236 с.
8. Формування обмежень та обтяжень у землекористуванні: навчальний посібник / Й.М. Дорош, О.С. Дорош. – Херсон: Грінь Д.С., 2017. – 650 с.
9. Чорний С.Г. Оцінка якості ґрунтів: навчальний посібник/С.Г. Чорний.- Миколаїв: МНАУ, 2018.- 233с
10. Яцура В.В. Соціально-економічне прогнозування: навч. посібник / В.В. Яцура, О.С. Сенишин, М.О. Горинь. – Львів, 2010. – 412 с.

Допоміжна

1. Лоїк, І.Г. Тарасюк, Д.І. Солярчук, Ю.Д. Солярчук. Планування території населених пунктів: містобудівне використання земель міста з детальним розплануванням і забудовою житлової території мікрорайону(кварталу): Навч.-метод. посібник.-Львів,
2. Земельний кодекс України.-Київ: Укрндіземпроект. Ротапринт, 2002.
3. Т.Є. Зінченко Інституціональні аспекти трансформації землекористувань населених пунктів в сучасних ринкових умовах / Т.Є. Зінченко. – Житомир: Видавництво «ПП Рута», 2010. – 214с.
4. Удовенко І. О., Шемякін М. В., Кононенко С. І. Оцінка та прогнозування використання земельно-ресурсного потенціалу території: теоретико-методологічний аспект. Агросвіт. 2020. № 21. С. 61–70. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.21.61
5. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / Бориславська О. М., Заверуха І. Б., Школик А. М. та ін.; Центр політико-правових реформ. К., Москаленко О. М., 2012. 212 с.
6. Динаміка формування об'єднаних територіальних громад (інфо-графіка 1).

URL: <https://decentralization.gov.ua/gromadas/gallery#gallery-4>

7. Інформація про нормативну грошову оцінку земель, 2020. Державна податкова служба України. Офіційний портал. URL: <https://tax.gov.ua/dovidniki--reestri--perelik/dovidniki-/325490.html>

8. Грошова оцінка земель, 2020. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру. Офіційний сайт. URL: <https://land.gov.ua/icat/otsinka-zemel/>.

9. Про оцінку земель: Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), № 720-IX від 17.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15#Text>.

10. «Про охорону земель» № 962 від 19.06.2003 р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/962-15>.

11. Золотухін О. Чи доцільно розраховувати орендну плату за "людську" землю у відсотках від її НГО: бухгалтерська дискусія? Утека, 2017. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/agro-4-zemlya-ta-zemelni-pravovidnosini-32-celesoobrazno-li-rasschityvat-arendnuyu-platu-za-lyudskuyu-zemlyu-v-procentax-ot-ee-ndo-buxgalterskaya-diskussiya>

12. ДСТУ ISO 19101:2009. Географічна інформація. Еталонна модель. Держспоживстандарт. Київ. 2009. 44 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНАУ, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.

2. Електронні інформаційні ресурси мережі інтернет:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. [online] Доступно: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Урядового порталу. [online] Доступно: <http://www.kmu.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [online] Доступно: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Журналу «Урядовий кур'єр». [online] Доступно: <http://www.ukurier.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. [online] Доступно: <http://www.nbuv.gov.ua/>

6. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. [online] Доступно: <http://www.lsl.lviv.ua/>

7. Міжнародний центр перспективних досліджень. [online] Доступно: <http://icps.com.ua/>

8. Всесвітній економічний форум. [online] Доступно: <https://www.weforum.org/>

9. ЮНЕСКО (UNESCO) – Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). [online] Доступно: <https://ru.unesco.org/>